

Pilipai

Teik pasi Pol hani teka kahikahi

Jises Krai ti Pilipai

Kakain ti haxewai teik pepa ie

Pol tel aposel tai teik pas ie hani teka kahikahi Krai ti tehu taon Pilipai sai 32 ahang muhin ti Jises moih aliawa ape Haeu waxi i hani tesol tonan. Ti imat Pol i Pilipai, i kakaxi meng solian ti Jises Krai ape kilan seilon soh ti Jises. Tin i kaxi sawateni tenen meng ien hani teka seilon ti tesol tesol. Nake ti tenen ien laha hana i hani leili kalabus ti tehu taon Rom. Tuahe i amuam tutuen ape i hone teka Pilipai ka mewenae laha amua-mua nake ti waliko tenen Jises Krai aile haniwen lato. Pol kak kemulik hani teka kahikahi Krai ti Pilipai ti waliko lato hakau usima Epaprodaitus ti hualian i Pol. Pol hone lato ka kum ususi teka laha neini hakalala seilon ti meng salan ti Jises Krai. Tin i hakui lato haxoxo tatalewa namilo-lato ti Jises Krai ma aile usiwa saun tenen Jises hahanau ma kolawen.

¹ Teik pas ie ti Pol ma Timoti hua unau Jises Krai hani amuto hatesol teka kahikahi Jises Krai ti Pilipai hetekie teka masiwi ti amuto ma teka hualialato.

² Nga kamei Haeu tel Tamakako ma Jises Krai tel Masiwi lehe lalu aile kola lalape solialalalu hani amuto ma hatona hasolia tiamuto.

Pol lotu huali teka Pilipai

³ Na nga namiloiwa amuto, lawe nga kak kemulik hani Haeu tel Masiwi tetak. ⁴⁻⁵ Lawe lotu tetak ti hualiamuto hatesol, nga lotu hehetekie amuam nake huhual ti amuto hahani nga ti kaxi ahutiai meng solian ti Jises Krai se lilian ti amuto hong sohoa tenen meng ien hanima taen ao pe ie. ⁶ Ape nga soh hawane ka Haeu, tel i hutuiwen puasain solian leilomuto, i aile tatale atengi tilian, tataen ti Jises Krai aliama.

⁷ Nga to nanamilo i amuto ukek ien nake amuto tone atek wanen. Amuto tin masin nga, amuto ukewen solian ti Haeu ti nga leili kalabus ie ma ti nga melal kak papahoi teka laha kak wawatakai meng solian ti Jises Krai. Ape nga kaxi haxewa hani laha ka tenen meng ien se salan wanen. ⁸ Haeu tiori ka pahak wanen nga paxai amuto nake nga waheni hawane amuto hanowi ti Jises Krai.

⁹ Nga kamei Haeu lehe wawahen ti wasolamuto i lap ahe tatale hetekie anesoamuto ti Haeu ma lehe paxai tiori aluiniai waliko. ¹⁰ Na i sohot ukek ien, amuto tiori hawane waliko tenen tuah ma waliko tenen solian ti na amuto aile, ape amuto sohot seilon sawisawin ma tap tel i pon tieniamuto atengi tataen ti aliai Krai. ¹¹ Ape hetekie huhual ti Jises Krai amuto pon hasohotui kilan saun solian ti hasoliai axe Haeu ma samenian.

Pol amuam ti laha kaxi ahuti meng solian ti Jises

¹² Tesol akikik ti Krai, pahak amuto tioriwa, waliko tenen i sohot hahani nga pate i huali sawateniai meng solian ti Jises Krai. ¹³ Aile ape hatesol seilon ie hetekie teka peteniai ingi teka masiwi ti Rom laha tiori ka nga kakalabus ie nake nga ailele

puase Krai. ¹⁴ Nake ti xoxoi namilok ti Haeu kalak nga kakalabus, kilan teka kahikahi Krai kaxi mamatuke menge Haeu, tap laha mamata.

¹⁵ Salan teka laha kakaxi meng solian ti Jises nake pahalaha laha pamu tuah tetak ma xoiniak.

Tuahe teka liai laha ailele ti soliai namilolaha.

¹⁶ Teteka ien laha kakaxi meng solian ti Jises Krai nake laha waheni hawane nga ma laha tioi ka nga kakalabus ie nake ti kak pahoi ai teka laha kak wawata kai tenen meng ien. ¹⁷ Tuahe teka liai laha kakaxi menge Krai kumahe ti soliai namilolaha. Pahalaha seilon tua hong usiwa ma sameniwa laha. Laha sokok puasalaha ien i axi palahi aheheke nga kawatan ti nga leili kalabus.

¹⁸ Tuahe nga kum namiloi waxi tesol waliko ien. I kum kongini uke kaxiai meng solian ti Krai. Nga amuam ti laha kaxi ahuhuti puase Krai na laha ailele ti soliai namilolaha ma na kumahe. Salan wanen nga amuam tatale. ¹⁹ Nga tioi ka Haeu awai nga ti waliko lialun nake amuto lotu huhuali nga ma Spirit ti Jises Krai lawe i hahakui nga.

Pol se unau Krai wanen

²⁰ Ti xoxoi namilok nga tohongi eliel hawane nga kum aile waliko tenen i hahiena nga. Pahak wanen nga kaxi matuke tatale puase Krai lehe hatesol waliko nga aile ti nga moi hin tutuen i haxawa axan ape kalak na nga mat, sale mateak tin i haxawa axan. ²¹ Solian ti nga moi hin nake nga se unau Krai tuahe pamu soliaian ti na nga mat nake ape nga to hawane kapin. ²² Na nga to welu ahe he tehu pon ie, nga aile hakila puasain solian ti Krai. Nga kum tioi tetenen pamu nga waheni, tiliwen nga moi hin ka na nga mat. ²³ Namilok

i uke huonen. Pahak wanen nga salili tehu pon ie lehe nga to hawane kapi Krai nake se pamu solian tetak. ²⁴Tuahe pamu solian ti amuto na nga tiliwen ie.

²⁵ Namilok xoxoan wanen nga tiliwen. Pate solian ti nga puas tatale wasolamuto ti hualiamuto lehe amuto hina amuam nake xoxoi namilomuto ti Krai i kui ahe. ²⁶ Na masin nga tahia alia haniwa kapimuto, amuto sameni hawane Jises Krai ti lawe waliko i aile haniwen nga.

Pol hakui teka Pilipai ti tu xox tatalewa ti Krai

²⁷ Ape waliko tuah tetenen, sale woumuto kewak ka i usi hahawane waliko ti meng solian ti Krai hahanau nake amuto seilon ti Haeu. Na amuto aile ukek ien, kalak na nga kapimuto ma na nga tua hongohong sale pupuasamuto, nga tioi ka amuto hukuma hetekie hani Jises Krai ti namil teikawe ma amuto haeliel pahoiia teka laha wawata kai meng solian tetan. ²⁸ Amuto kum maamata teka laha hil pahoi amuto. Na amuto tu xox eliel ti Krai, ien se kolakol ka imuh Haeu axi laha kawatan ape i hani amuto tonain kapin ti tap tahi tapoan. ²⁹ Tuahe Haeu hapohea amuto kumahe mewenae lehe amuto soh ti Krai, tin lehe amuto kau hetekie moloan ma kawatan nake amuto kahikahin. ³⁰ Kawatan ti ape amuto tutunahi se masin ti imat i tutunahi nga. Ape amuto tioi ka ao pe ie nga kakau tutuen tenen kawatan ien.

2

Teheniwa kako hanowi ti Krai teheni i

¹ Ti amuto hukuma hetekie hani kapi Krai, kaie i hakui amuto? Kaie wawahen tetan i hamatua amuto? Kaie amuto pakata hahani Holi Spirit? Kaie Krai kola hani amuto soliai tatahan tetan?

² Na masin ien, kewa namilomuto teikawe, amuto he wawahenawa ma puas hetekiewa ti namil tenenawe. Na amuto aile tesol waliko ien, i hamuamua hawane nga.

³ Kum namilo i aliliake mewenae amuto ma kum ailele waliko ti lehe seilon sameni amuto. Kum haxawa aliliake amuto, namilo i kewak seilon liai pamu tuah ti amuto. ⁴ Namilo iwa ailei waliko solian hani seilon liai kumahe mewenae na solian ti amuto.

⁵ Ti lawe namilomuto, usi hatapo hawanewa namili Jises Krai.

⁶ Kalak i se Haeu,
i kum aka kongini tesol totone Haeu.

⁷ I aka lioi soliai totone Haeu
ape i teheni i hanowi tel tuahe unau i
seilon lokon ti i sohotuma seilon.

⁸ Ti i he tehu pon ie, i teheni hawane i
ti hong usiai namili tel Taman Haeu
hani taen ti matean he kros
hanowi seilon tenen woun lialun.

⁹ Aile ape Haeu haxawa hawane i
ape hana i pamu tuah ti lawe seilon.

¹⁰ Haeu aile ukek ien lehe teka patul he
tonan, teka ti itan ie ma teka maten
laha hatesol lokuha hani Jises Krai
ti samenian.

¹¹ Ape lawe seilon kaxi hei ka
Jises Krai i tel Masiwi tapein.
Ti laha aile ukek ien,
se laha hahaxawa axe Haeu tel Taman.

Kako masin xewan ti haxewai seilon

¹² Tesol soliai akikik ti Kraiss, nga tioi lawe amuto hong usi Haeu. Aile ape amuto puas aka matainiwa ti ailei hatesol waliko solian hanowi seilon tenen Haeu awawai ti kawatan ti lialui woulaha. Amuto aile tatalewa kumahe mewenae na nga kapimuto, puas eliel ahewa kalak na nga tap. ¹³ Puki Haeu pupuas leilomuto. I hanamiloa ma hapohea amuto ti ailei waliko tenen i amuke.

¹⁴ Ti lawe puasain na amuto aile, kum aile hakila kakain ma kum kak hapatapat. ¹⁵ Ti lawe waliko na amuto aile, hanowiwa ti teka seilon sawisawin lehe tap tel pon tieniamuto ti tenen na waliko. Amuto se nati Haeu, aile ape nahih alua hawanewa wasole teka seilon woulaha pate lialun lehe amuto masin xewan ti haxewai alaha hanowi kamai kohot i haxewa maun. ¹⁶ Soh elieliwa ma kaxi haniwa seilon liai meng ti sale ukei tonain kapi Haeu ti tap tahi tapoan lehe nga amuam hawane tataen ti Kraiss aliama nake puasak ti nga ailele wasolamuto i tai xoina. ¹⁷ Ape nga amuam akati amuto, kalak na nga mat ti kaui kawatan nake ti kaxiai meng solian ti Jises masin ti amuto kau kawatan nake ti hong sohoi tenen meng ien. Nga amuam nake kawatan ti nga kakau se hualiamuto. ¹⁸ Amuto tin amuam akatima nga.

Namili Pol ti taloi Timoti hani Pilipai

¹⁹ Na masin Jises tel Masiwi pahan, kumahe kuen ape nga talo Timoti hani kapimuto. Ti na i aliama i hamuamua nga na i kaxi hani nga waliko solian ti i sosohot wasolamuto. ²⁰ Tap tel liai kapik ie i namiloi eliel hawane sale totonamuto hanowi ti Timoti. ²¹ Teka liai lawe laha namiloi aliake puki laha kumahe laha nanamiloi waliko ti Jises

Krais pahan. ²² Tuahe amuto tioi ka Timoti kola hawanewen ka i tel unaui Kraiss wanen. I pupuas kapik kaxiai meng solian ti Jises. I huali nga hanowi tel akaik huali tel taman. ²³ Namilok wanen hakau Timoti hani kapimuto tataen na nga tioiwa waliko tenen na i sohot hani nga ie. ²⁴ Nga soh hawane ka tel Masiwi tin pahan nga sohot paxai amuto. Kumahe kuen ape nga sohotua.

Pol hakau aliake Epaprodaitus hani kapi teka Pilipai

²⁵ Tuahe nga nanamilo i na imat nga hakau aliake hanimu amuto Epaprodaitus, tetel amuto taloma hualiak ti tenen na nga tae. I tel akikik ti Kraiss, i puas pakata hahawane kapik ma i huhuali nga ti kak pahoiwai teka laha kak wawataikai meng solian ti Jises Kraiss. ²⁶ Pahan wanen i alia hani tesol puki tonan ti paxaiamuto. Tian kawat hawane nake amuto hongoen ka i tinun. ²⁷ Salan wanen i tinun, sikole i mat. Tuahe Haeu kola hani i tatahan tetan ma tin hetekie hani nga nake na i mat haselawen i palahi aheke kawatan tetak.

²⁸ Aile ape namilok wanen ti hakau aliakean lehe amuto amuam alia na amuto paxaiwai i. Tenen ien i hapau lalape namilok ti amuto. ²⁹ Waxi auniwai i hetekie amuam nake i tel akikimuto ti Kraiss. Aile hasolia haniwai i ma teteka seilon laha masin i. ³⁰ I hani hatapo tupuan ailei puase Kraiss kalak kilan kawatan ape sikole i mat ti i huhuali nga waliko ti amuto kum aile uke nake amuto xauxaun tetak.

3

Waliko ti Kraiss aile pamu tuah ti lawe waliko

¹ Tesol akikik ti Kraiss, amuamua nake amuto pakata hehetekie hani Jises tel Masiwi. Nga kum waxi na nga to kaxi tuhi hahani amuto waliko ti imat nga kaxiwen. Nga ailele ti solian ti amuto.

² Lepeta hawanewa teka seilon laha lungei amuto ti ailei teik kikilam ti kotiai uli walikoumuto ti usiai saun ti teka Ju. Pualalaha pate lialun, i kum kau anan. Laha masin teka pahalaha koti xaxaweniai soxi tini seilon. Kumahe salan laha soh hawane ti Jises Kraiss. ³ Se kako teteka seilon ti Haeu wanen, kumahe lato. Kako teteka ti Holi Spirit kakapiti ti lotuiai Haeu. Kumahe ka kako sameni aliake kako ti soliai puasakako. Kako kum kak ukekek kako sawisawin na kako aile saun solian. Kako se sameniai Jises Kraiss ti waliko i aile haniwen kako.

⁴ Puki nga, hina salangawan na nga sameni puasak, pamu i xoini teka liai. ⁵ Nga tel akiki Ju wanen, tel ti teka Israel. Nga nakuama ti Benjamin tel nati Jekop. Muhi ngain tepanim toluhu ti takahak, laha aile hani nga teik kikilam ti kotiai uli walikouk ti usiai saun ti teka Ju. Tamak tinak lalu Ju wanen ma nga se tin Ju wanen. Ti imat nga usi hatapo hahawane hatesol nauna ma saun ti teka Ju nake nga tel Parisi. ⁶ Namilok i eliel hawane ti ailei puase Haeu. Ti xoxoi namilok ien nga aile hialalu teka kahikahi Kraiss nake nga sokok i hamuamua Haeu. Tap tel pon tieniak ti tenen na waliko nake nga usi hatapo hahawane hatesol nauna ma saun ti teka Ju.

⁷ Tuahe tesol waliko kemuk nga sokok pate tuah tetak, aope ie ape nga tioiwen ka tap pupuasan nake waliko ti Jises Kraiss aile i pamu tuah. ⁸ Salan,

lawe waliko tap pupuasan na nga kolongeni hani solian ti tioiai Jises Krai tel Masiwi tetak. Nga paxai ukek waliko ien tuahe masin masiap. Nake ti Jises Krai, nga lioi hatapo tesol waliko ien lehe nga sohot hawane seilon tetan ape nga pakata xox hawane hani kapin. ⁹ Haeu namiloi ukek nga seilon sawisawin kumahe nake nga usi hahatapo nauna ma saun ti teka Ju tuahe nake ti xoxoi namilok ti Krai. Haeu namiloi ukek wasolakako hani kapin i sawi mewenae na kako soh hawane ti Krai. ¹⁰ Pahak wanen nga tioi hawane Krai. Pahak tenen pohe Haeu ti i hamoiha aliake Krai i puas hawane leilok ma tin nga tuai hawane Jises ti kaui kawatan hani tataen ti mateak. ¹¹ Ti aweisal tewau ien nga soh ka Haeu xahateni aliake nga ti mateak.

Tu xox tatalewa lehe kako sohot seilon tenen Krai pahan

¹² Kumahe nga ukek nga waxainiwen ailei tesol waliko ien ma na nga hoi liai seilon tenen sawisawin wanen. Tuahe nga eliel hawane lehe nga sohot seilon tenen ti Jises Krai pahan nake i kilami nga seilon tetan. ¹³ Tesol akikik ti Krai, nga kum namiloi ukek ka nga waxainiwen. Tuahe nga hana hatapo hawane kuik ti ailei waliko tetenen, nga kum namiloi waxi waliko ti i tamusuen, nga hana hatapo tupuak hani ailei waliko ti tutuen nga tai aile. ¹⁴ Aile ape nga puas eliel tatale atengi tataen Haeu hani nga kahuk, ti i waxi nga hani tesol tonan nake nga pakata xox kapi Jises Krai.

¹⁵ Kako teteka kahikahi Jises wanen, kako hana hatapoa namilokako ti usiai waliko ti nga kakak. Na teka ti amuto laha namiloi wata kai kakaiak,

pake Haeu haxewa namilolaha. ¹⁶ Tuahe waliko tuah tetenen, kako aile tatalewa waliko ti kako tioi ka Haeu pahan.

¹⁷ Tesol akikik ti Krai, amuto hatesol aile usiwa pupuwasak ma tin paxai ukenewa saun ti teka laha aile usiwi woumite. ¹⁸ Tuahe kilan teka woulaha kola ka laha watakai meng ti matei Jises Krai he kros. Nga kaxi hakila haniwen amuto tenen ien ti imat ape nga kaxi ulei hani amuto hetekie lalape tatahan tetak. ¹⁹ Pahalaha mewenae hamuamui tupualaha. Laha sameni aliake laha ti ailei waliko tenen ala laha hienake. Namilolaha mewenae toi waliko ti tehu pon ie. Laha pake kane tesol ti kaui kawatan tap tahi tapoan. Tetesol ien Haeu aile halialu tamusuke laha. ²⁰ Tuahe hanima kako, totonakako wanen se tesol tone Haeu. Ape kako mon atetengi aliai Jises Krai tel Masiwi i toto ien. I tetel awaiakako ti kawatan ti lialui woukako. ²¹ I hina poh ti hana hatapoi lawe waliko hani hahitakan. Ape i hapuasa tenen poh ien ti sohiai tupuakako tenen aneso i lialu lehe kako uke tupuakako haun tenen tap tahi lialuan masin alia puki tupuan ti Haeu xahateni aliake i ti matean.

4

¹ Tesol soliai akikik ti Krai, tu xox tatalewa usiai Jises tel Masiwi. Nga waheni amuto ma pahak wanen paxaiamuto. Nga sameni ma amuke hawane amuto nake soliai puasamuto i kola ani pupuwasak.

Nauna ti Pol

² Eudia ma Sintike, nga kamei eliel amulu ti hasawiai wasolamulu ma puas hetekie hanowiwa tuan solian nake ati amulu ti Krai tel Masiwi. ³ Ape nga kamei o, tel puas akatak wanen, hualiiwa

lalu nake lalu puas eliel hahawane kapik ti kaxiai meng solian ti Jises Krai. Tin lalu puas akatiwen Klemen ma teka tuauk liai, teteka Haeu hana konginiwen axalaha ti ukei tonain kapin ti tap tahi tapoan.

⁴ Lawe amuto amuamua nake ti Jises tel Masiwi. Nga kakane ulea amuto, amuam hawanewa!

⁵ Aile aluniwa lawe seilon. Nameniwa ka Jises tel Masiwi i lawe xohixohin kapimuto.

⁶ Kum namiloi hahakila tenen na waliko, tuahe leili lotu ti amuto, kameiwa Haeu waliko tenen ti amuto tae ma kak kemulik haniwa i ti lawe waliko. ⁷ Na amuto aile ukek ien, Haeu hatona hasolia tiamuto. Ien se tuah wanen, soliaian seilon kum pon namiloi usian. Na masin kawatan tunahi amuto, i hakui namilomuto ma tiamuto nake amuto seilon ti Jises Krai.

⁸ Tesol akikik ti Krai, pahak amuto hana hat-apoa namilomuto ti tesol waliko ie, waliko tenen salan, sawisawin ma solian, waliko tenen Haeu paxai ukek tuah ma saun tenen pate solian ti seilon paxai waheni ma sameni. ⁹ Ape aile usiwa waliko ti nga hahanau amuto ti lawe kakaiak ma pupuwasak. Na amuto aile ukek ien, Haeu, tel hatona hasoliai tiakako, i lawe kapimuto.

Pol kak kemulik hani teka Pilipai

¹⁰ Nga amuam hawane ma nga haxawa axe Jises tel Masiwi ti huhual ti amuto. I kola ka amuto nanamiloi tutuen nga. Nga tioi ka lawe amuto nanameni nga tuahe ti imat amuto kum tunah tehu taun ti hualiak. ¹¹ Kumahe nga kak ukek ien nake nga tae ti tenen na waliko. Nga ape maloan, kalak solian ma na lialun tunahi nga, nga amuam

tatale. ¹² Hahuonen i tunahiwen nga, hina taun ti nga kilan soxi ma hina nga tae. Nga hanauen sale aweisal ti nga to amuam tatale, kalak nga hina an, soxi ma na tap. ¹³ Nga pon waxainiai lawe waliko nake Krai hakui nga. ¹⁴ Tuahe pate solian wanen ti amuto huali nga ti kawatan tetak.

¹⁵ Masin ti amuto teka Pilipai tioi, lokon ti uli amuto hongoa meng solian ti Jises ti nga lua salili Masedonia texux xuxumuto, tap teka kahikahi Jises liai hualiwen nga. Mewenae amuto huhuali nga. ¹⁶ Ape ti nga tutuen Tesalonika, imat ti nga lua salili Masedonia, kumahe tehue huhual amuto hakau hanima nga. ¹⁷ Kumahe nga kak ukek lehe amuto axi nga waliko. Pahak wanen Haeu aile hasolia haniwa amuto ti soliai puasamuto.

¹⁸ Ti aope ie nga tapan wanen lawe waliko. Nga kewen huhual ti amuto hanima Epaprodaitus haniak ape i akulaiwen waliko ti pahak. Haeu amuke hawane saun ti amuto aile hahani nga. Ien masin waliko tenen poun pate solian ti teka seilon kau hani Haeu. ¹⁹ Ape Haeu tel Masiwi tetak tin i haponu hatapo amuto kilan waliko solian tetan nake amuto papakata kapi Jises Krai.

²⁰ Kako haxawawa Haeu tel Tamakako lian tehue. Salan wanen.

Tiliai kakai Pol

²¹ Amuam tetak haniwa hatesol kahikahi Jises Krai ti Pilipai. Tesol akikikako ti Krai kapik tin lato hakaua amuam ti lato. ²² Ape hatesol kahikahi Jises liai tin laha hakaua amuam ti laha, kasinan teka laha pupuas leili ingi Sisa tel masiwi tapein ti Rom.

²³ Ti tiliai kakaiak nga kamei tel Masiwi Jises
Krais ti aile hasolia hawane haniamuto hatesol.

KAKAI HAEU
The New Testament in the Seimat language, The
Ninigo Islands, Manus Province, Papua New Guinea
Nupela Testamen long tok ples Seimat, Manus Provins,
Niugini

copyright © 2012 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Seimat

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2013-10-14

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 9 Oct 2020

9fa179b2-dd20-5dbd-9745-1fb6d5f9b415